

DOMAČI GLASOV

Štev. 15.
Celovec, 3.VIII.
1945.

"Nikoli proti veri."

Boris Kidrič je na ljubljanskem kongresu OF med drugim govoril tudi sledeče:

"Dejstvo je, da so poskušali preprečiti množični polet med našim ljudstvom, zlasti med našimi kmečkimi množicami s podtikanji o njenem protiverskem značaju.

Vi veste, tovariši in tovarišice, da OF ni nikoli imela nobenega protiverskega programa. Vi veste, da so v OF, v njenih organizacijah in v njenem vodstvu od vsega začetka sodelovali in sodelujejo in da bodo v bodoče sodelovali poleg pripadnikov drugih svetovnih nazorov tudi verni katoličani. Vse to veste, vse to vam je znano, o vsem tem nima nobenega smisla, dalje govoriti. Prehajam k manj znanim dejstvom.

KAKO JE OF SNUBILA ŠKOFA.

OF je že 1. 1941 kmalu po svojem nastanku informirala cerkveno vodstvo ljubljanske škofije o svojem narodno osvobodilnem namenu. Že tedaj mu je jasno zatrdila, da si ne postavlja protiverskega programa.

Že v prvih mesecih organizacije in snovanja OF so njeni člani in predstavniki njenega izvršnega odbora intenzivno razpravljali z uglednimi katoliškimi duhovniki, ki so imeli dostop do svojega škofa, in so škofa lahko sproti informirali. Nihče med temi duhovniki ni mogel OF ničesar očitati, kar bi zanikalo njeno upravičenost. Nasprotno: nekateri med njimi so celo odločno izjavili, da je gibanje OF upravičeno in pravičeno gibanje. Preko teh duhovnikov, ki jih je hkrati prosila, naj o vsem informirajo škofa, je OF pozvala vso slovensko duhovščino k sodelovanju. Razen tega je duhovščini še pošiljala posebna pisma in proglase.

"ŠKOF PA JE IMEL GLUHA UŠESA!"

Izvršni odbor OF je ljubljanskemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu 1. 1941 poslal dve pismi, s katerimi ga je posebej informiral o značaju in namenu narodno osvobodilnega gibanja in ga pozval, naj duhovščina v narodno osvobodilnem boju sodeluje, ker bo s tem izpolnila svojo narodno dolžnost. Na ti dve pismi izvršni odbor ni prejel nobenega odgovora. Krščansko socialistična skupina v OF je poslala dr. Gregoriju Rožmanu posebej dve pismi. Tudi ona ni dobila nobenega odgovora.

Dalje je izvršni odbor 1941. leta prosil ljubljanskega škofa, naj sprejme njegove predstavnike, ki ga bodo informirali o namenu narodno osvobodilne borbe. Nobenega odgovora.

Od cerkvenega vodstva ni torej OF prejela nobenega pozitivnega odgovora, če prav je storila vse, kar je bilo v njeni moči. Toda ne samo to! Cerkveno vodstvo je začelo ostro gonjo proti OF prav takrat, ko so se predstavniki cerkvenega vodstva s škofom Rožmanom na čelu javno družili z okupatorjem, javno obiskovali okupatorja, pridigali, da je oblast okupatorja na naših tleh zakonita oblast, ki smo ji pred Bogom dolžni spoštovanje, udanost in pokorščino.

"NOBENEGA PROTIVERSKEGA DEJANJA".

Kljub temu ni OF naredila nobenega protiverskega dejanja. Nikogar ni napadla, ker je bil katoličan, ker je bil duhovnik. Res pa je, da je v narodno obrambnem boju, ko so začeli duhovniki denuncirati naše ljudi okupatorju in ko je začel velik del duhovščine vse huje hujskati in izkoriščati verska čustva proti OF, morale pasti pod kroglo naše pravične justice tudi nekaj duhovnikov - narodnih izdajalcev. Pravična kro-

gla OF ni nobenega duhovnika podrla zato, ker je bil duhovnik. Kdor je padel, je dobil kaznen, ki jo zasluži izdajalec. Hkrati je OF nenehno pozivala duhovščino kljub očitnemu narodnemu izdajstvu, v katerega je zlasti v ljubljanski škofiji zašla njena večina, naj se spametuje, naj sodeluje v boju za osvoboditev in združitev našega naroda. Redke duhovnike, ki so prišli v partizanske vrste, so naše organizacije in edinice sprejele z odkritosrčnim veseljem, z odprtimi rokami. Prav nobene ovire niso imeli, ko so vršili versko službo na terenu. Nasprotno. Povsod smo jim šli na roko.

"ŠKOF NI MARAL POSLATI DUHOVNIKOV V PARTIZANE".

Ljubljanski škof je bil z veliko večino slovenske duhovščine vred o vsem tem dobro informiran. Kljub temu ni poslal v partizanske vrste nobenega duhovnika, čeprav ga je dr. Metod Mikulž, verski referent pri glavnem štabu Slovenije in v e r s k i h razlogov nekajkrat prosil, naj pošlje med partizane novih dušnih pastirjev, ker da jih primanjkuje. Škof ni nikogar poslal, temveč je 1943 še dr. Metoda Mikulža - suspendiral.

Konec 1942 po veliki italijanski in nemški ofenzivi je izvršni odbor OF ponovno pisal ljubljanskemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu. Januarja 1943 je pismo ponovil. Škof je bil naprošen, naj duhovščino pozove vsaj k nevtralnosti, če je že ne more pridružiti k narodno osvobodilnem gibanju. Tudi to pismo ni rodilo nobenega uspeha.

Da se ne bi mogel na svoje narodno - izdajalsko delovanje nihče izgovarjati na svoj strah pred KP, je konec 1942. in januarja 1943. dr. Gregoriju Rožmanu pisal tudi centralni komitet KPS s podpisom dveh svojih članov tov. Kardelja in mene.

Tudi ti pismi nista zalegli.

"DUHOVNIKI IN BOGOSLOVCI S TURJAKA SO PARTIZANE NEZASLIŠANO OKLEVETALI."

Kot je znano se je ob kapitulaciji Italije septembra 1943. magnetla v Turjaku množica narodnih izdajalcev. Med njimi je naša vojska zajela večje število duhovnikov in bogoslovcev. Brez kakršnega koli pritiska in takoj po prvem zaslišanju so ti gospodje podali izjavo, da so bili v narodno izdajstvo zapeljani, da je narodno izdajstvo greh pred domovino in pred Bogom, da ima OF v vsakem pogledu popolnoma prav. Obljubili so, da se bodo poboljšali in svoje težke grehe popravili. Naša narodna oblast jih je nato izpustila, čeprav bi marsikdo med njimi po vseh nabelelih pravice in pravičnosti zaslužil kroglo. Za našo velikodušnost so se nam oddolžili ti gospodje tako, da so nas nezaslišano oklevetali, čim so po veliki nemški ofenzivi oktobra 1943. prišli v Ljubljano. V izdajalskem ljubljanskem časopisju so objavili novo izjavo, da smo jih na njihovo prvo izjavo prisilili s strahovitim terorjem, s puškami, s strojnimi, s koro- bačem, s palico in mučenjem.

"TUDI DANES NISMO PROTI VERI, TODA ..."

Tovariši in tovarišice! Dejstva, ki smo vam jih naštel, lahko vsak čas dokažemo z vsem juridičnim pikolovstvom. Toda to ni važno, važno je, da ta dejstva zanikujejo, da ta dejstva vržejo vsako trditev, ki bi skušala natvesti, da se je velik del slovenske duhovščine spečal z okupatorjem, ker je bila v nevarnosti vera. Ne zaradi vere in za vero, temveč zato, ker so se odtujili narodu, ker so bili povezani s protiljudskimi oblastmi, ker so bili povezani s protiljudsko in protidemokratsko reakcijo, ker so bili povezani s tujimi imperialističnimi interesi, in ker so dejansko bili eksponent tujih imperialističnih interesov, so postali izdajalci.

Mi zaradi njih tudi danes ne postavljamo med svoje temeljne točke protiverskega programa in ne rušimo cerkva. Svoje demokratično naceo o svobodi vesti in veri izpovedi smo izpolnjevali in ga zvesto izpolnjujemo. V OF slej ko prej popolnoma enakopravno in tudi vodilno sodelujejo verni katoličani. Narodno zavedni duhovniki uživajo med nami tovarštvo in spoštovanje. Toda, tovariši in tovarišice! Na osnovi vseh izkušenj, ki sem vam jih zgoraj opisal, imamo veliko pravico in veliko dolžnost. Imamo moralno pravico in moralno dolžnost preprečiti, da bi verska čustva in cerkev še izkoriščali za narodno izdajstvo, za borbo proti lastnemu narodu in lastnemu ljudstvu, preprečiti, da bi z narodnim izdajstvom še kdaj za-

strupljali naše množice in našo mladino. V praksi pa bo naš odnos do duhovnikov tak, kakršen bo njihov odnos do nas."

Nam, ki komunistično zlaganost njihovo zavijanje in potvarjanje dobro poznamo ni treba nobenega komentarja h gornjemu govoru. Le to bi pripomnili, da se je Adrić drznil vse to govoriti v času, ko ima zaprtega ljubljanskega generalnega vikarja prošta Nadraha in 59 duhovnikov, za katere mi vemo, verjetno pa še več. Komunisti se pač še dosledno držijo načela: "Laži! Nekaj se bo že prijelo!"

"VSE BOMO POISKALI."

Kako so se komunisti kot krvoločni psi zagnali na lov za vsakim, ki le malo "po belogardističnem" diši priča sledeči članek v Slov. por. pod naslovom: "Skrivaši":

"Kot z vojaške fronte so se po polomu razbežali razbiti razbojniki tudi s fronte v zaledju. Veliko teh ljudi pa je ostalo na svojih mestih. Poiskali so si skrivalnice, v katere so se bolj ali manj skrili, ali pa take skrivalnice še iščejo in se skušajo vanje skriti.

Celo odbor OF jim je pripravna skrivalnica. Ker je že po naravi tak skrivač vsaj nekoliko nasilen, mu je kmalu v odboru zagotovljena prva beseda. Ker je navadno tudi politično tudi najbolj gibčen, zna z gotovostjo obiti vse nevarnosti, ki bi zanj lahko nastale. Tako tak skrivač najprej varuje sebe na drugi strani pa izpoječa moč svojemu zasledovalcu. Službica, tudi neznatna službica - je velikokrat druga taka skrivalnica. Sofer pri veliki ustanovi svojo izkaznico! Kriv hrbet in žolča v srcu! Toda to se prestane, saj ne bo dolgo trajalo, saj bo vse skupaj kmalu vrag vzela - tudi take skrivače imamo!

Opora v neprebuženem in zaslepljenem ljudstvu - zavidanja vredna, če prav nekoliko odprta skrivalnica. Vrnil se je g. župnik med svoje župljane, od koder so ga Nemci pregnali. V izgnanstvu je po sv. pismu kjer baje to ne stoji - in po svojem politično bolnem srcu javno zagovarja, da je pravično partizane in tudi somišljenike OF pobijati, tiste partizane, ki so mu s svojo krvjo priborili možnost, da se vrne na svojo faro, ki bi jo brez partizanov nikoli več ne videl. In g. župnik je na svojem mestu še ves kot je bil, nič se še ni izpremenil. Sedi v svoji skrivalnici in se počuti varnega. Nič mi ne bodo mogli, vsa fara se bo postavila zame, če bi me kdo poklical na odgovor, mene, bolehnega starčka ki so me pregnali Nemci.

Med temi tremi je še sto vrst skrivalnic. Skrivače v gozdovih love vojaki in tudi pogumno ljudstvo samo jim ne da miru. Skrivača v skrivalnici je veliko težje najti. Vsak je nedolžen, nobeden ni nič kriv, skoraj je pravi mučenik, velik dobrotnik ljudstva.

Toda ne bo sreče in ne bo lepe prihodnosti, če ne bomo poiskali skrivačev, če ne bomo razrešili slednje skrivalnice. Kot črvi bodo izpodjedali kar bomo zgradili in vsako naše delo bodo ovirali.

ANGLEŽEM IN AMERIKANEM OCITAJO FAŠIZEM.

Na kongresu balkanske mladine je govoril Kardelj tudi tole:

"...Med tem je bil Balkan hkrati tudi poprišče mnogih drugih interesov zlasti v zadnjih stoletjih. Na njegovih tleh so se križali tuji imperializmi in šestokrat odredjali pota zgodovine balkanskih narodov proti njihovi volji in njihovim interesom. Vezali so se z reakcionarnimi proti demokracijskimi silami teh narodov in jih izkoriščali kot svoje orodje..."

....To je za nas tem važnejše, ker gotovi reakcionarni krogi na Balkanu vendar še upajo, da bodo s šovinističnimi izzivanji vnesli nov spor na Balkan, da bi rešili svoje lastne notranje položaje in da bi s tem storili uslugo gotovim fašističnim ostankom in protifašističnim krogom v svetu, ki jih vzdržujejo."

Tito pa je na istem kongresu govoril:

".... Nevarnost te reakcije je velika. V vsaki deželi posebej obstoji nevarnost reakcije, toda prepričan sem, da bi vsaka dežela na Balkanu sama obračunala s svojo reakcijo, če bi ta reakcija ne imela opore iz inozemstva, opore mednarodne reakcije."

Miru na Balkanu ne more biti, če bo reakcija močna v drugih deželah Evrope. Potem takem je jasno, kaj zahteva mladina na Balkanu od

svojih mladih tovarišev v drugih deželah. Da prav tako vodijo nespravljivo borbo proti reakcionarjem, ki hočejo ponovno vreči svet v nove solze in kri."

-0000000-

KAKO SE JE RAZSILA POTSDAMSKA KONFERENCA? Zadnji trenutki konference so potekali takole: Delegati so prihajali. Vrata so se naglo odpirala in zapirala. Delegati so posedali okrog okrogle mize. Stalni predsednik Truman je vprašal oba svoja tovariša Attleeja in Stalina, ali imata kaj pripomniti. Oba sta odkimala z glavami in rekla: "Ne". Predsednik Truman je dejal: "Konferenca je odložena," s čemer se razume - je pripomnil londonski speaker - da je konferenca uspešno končana.

O BALKANU IN TITOVINI ni v uradnem razglasu Potsdamske konference nobene besede.

ZOPET ŠEST SMRTNIH OBSODB. V Ljubljani so bili zopet obsojeni na smrt: Šuflaj Emanuel, akt. peš. podpolkovnik v biv. jug. vojski, stan. v Ljubljani. Dolničar Alojz, član MVAC, iz Ljubljane, Mešik Jože, poštni uradnik v Ljubljani. Dr. Lobe Hinko, pravnik nazadnje biv. v Ljubljani. Jakše Herma, šivilja iz Ljubljane in Pečovnik Albert, roj. 1888. v Šoštanju, solastnik za cementne izdelke Alpeko. Derganc Stane, podnarod. jug. voj. iz Ljubljane je bil obsojen na 10 let prisilnega dela in zaplembo imovine. Sitar Alojz, služitelj pri Radio Ljubljana iz Stožic, na 8 let prisilnega dela. Malnar Franc, lesni manip. iz Sodražice na 4 leta prisilnega dela.

VOJASKO SODIŠČE V BELGRADU je obsodilo na smrt z ustrelitvijo biv. majorja Egona Žitnika, slovenca, ki je po kapitulaciji Jugoslavije l. 1941. stopil v vojsko Paveličeve Hrvatske, kjer je napredoval do podpolkov. čina. Enaka kazen je doletela biv. majorja Dragoljuba Stojanovića iz Kragujevca.

TRGOVINE-ZAPORI. Ljubljančan, ki je pribežal šele sedaj iz Ljubljane nam je rekel: "Boga zahvalite, da niste ostali doma! Zapirajo kar naprej ter uporabljajo za zapore že tudi trgovine."

TUDI G. DEMSAR, katehet na učiteljski in tako iskani spovednik v cerkvi sv. Petra v Ljubljani, je zaprt. Le kaj se je ta pregrešil drugoga, kot da je gorec duhovnik? - Tu- di mirnopedski kaplan g. Žun je zaprt v Novem mestu.

UMRLI SO: V LJUBLJANI: Tominec

Vladimir, viš. žel. kontrolor, Ambrožić Ferdinand, trgovski poslov., Kumar Leopold, zvan. drž. žel. v pok., Gorjanc Franc, upokojenec drž. žel., dr. Wisinger Vlado, zdravnik, Černe Franc, gostilničar - "Sibnar birt", Guštin Milan, učit. v pok., Seneković Miroslav, banski inspekt., Rupnik Anton, strojev. v pok., Fradel Jožefa, žorga Katarina, roj. Tinta, Falatov Franc, krojač; v Mariboru: Jože Stegnar, naduprav. spl. bol.; v internaciji: Polak Pavel trgovec, Beteto Evgen, uradnik TPD, Žakelj Ivan, čevljar Logat Ankon Marija, roj. Verbe, Litija, Plesković Terezija, roj. Romih Celje v Novem mestu: Ivica Kraut.

V NEDELJO - SEKAT DRVA. Tako komunisti spoštujejo vero in posvečujejo nedeljo, dokazuje sledeči oglas v Slov. por. z dne 19. julija: "Vsi akademiki se ponovno pozivajo, da se v nedeljo ob 6 uri zjutraj zberejo pred univerzo, od koder odidejo na sekanje drv.

"PROBLEM PREHRANE JE UREJEN", piše Slov. por. z dne 19. julija in nadaljuje: "Ljubljanski okrožni odbor je že prvega julija razposlal nakaznice na vse svoje okraje. Čeprav bi jih ti morali najpozneje v dveh ali treh dneh razdeliti na svoje krajevne odbore, so nekateri odbori zavlačevali z razdelitvijo. Okrožni odbor za Vrhniko ni niti po šestih dneh poslal živilskih nakaznic na krajevni odbor na Brezovici. Okrajni odbor v Kranju pa jih je šele 9. julija odpošiljal na svoje krajevne odbore. Mnogo smo že govorili o junakih dela, o zavestni delavni disciplini in o boju proti birokratizmu. Kljub temu so nekateri ljudje ostali stari, okosteneli birokrati, ki zaradi svoje brezvestne komednosti ali pa morda celo zavestno ovirajo naše obnovitveno delo. Vse take okorele birokrate in zavirače mora naše ljudstvo neusmiljeno razkrinkati. Na bližnjih volitvah v narodno osvobodilne odbora naj izbere le pošteno in poštene ljudi, ki bodo s čutom odgovornosti delali za obnovo in izgradnjo naše svobodne domovine."

SIRBIJE, DA BODO BRALI DOMAČE GLASOVE VSI SLOVENSKI BEGUNCI!